

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRĂȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
armăturile Birourilor de anulări:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emmerich Leuner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Haroyl & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie armonioasă pe o coloană 5 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.

RECLAME pe pagina a 8.a o
serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorzi.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața Trare
Tergul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 231.

Brașov, Luni-Marți 19 (31) Octombrie.

1899.

Moșii ungurești „în pericol“.

E foarte caracteristic, că politici-
cianii maghiari și presa lor de toate
nuanțele au început éráși să tipe
contra unui pericol, pe care până
acuma orbia șovinismului național și
ura față cu concetățenii lor nema-
ghiar i-a împedecat de a-l observa.

E vorba de proprietățile ungu-
resci. Scim, că de nenumărate-ori
presa, întocmai ca și politicianii
maghiari, au dat navală asupra Ro-
mânilor și cu deosebire asupra băn-
cilor noastre, sub pretext, că acestea
ar cumpăra moșii din mâinile Ma-
ghiarilor și le-ar împărți printre țe-
ranii noștri, făcându-i prin această
tot mai puternici stăpâni peste „pă-
mântul maghiar“. Au pornit o agi-
tațiune din cele mai pasionate cu
deosebire în contra băncilor române
și au debutat cu fel de fel de pro-
punerii și proiecte privitoare la luarea
unor măsuri din cele mai draconice
spre a împedeca și paralisa pe „Va-
lahii“ și pe acest teren.

Și pe când șovinistii unguři prin
aceste agitațiuni îndreptate contra
unor concetățeni străvechi ai lor
credeau a-și implini o misiă patrio-
tică, pe atunci proprietari și capita-
liști străini din țări străine începură
rând pe rând să ocupe teren în Un-
garia, cumpărând una după alta mul-
țime de moșii grofesci și baronesci.
Toate acestea însă șovinistii nu le-au
vădut. Ochii lor erau ațintiți numai
asupra noastră alocuitorilor nemaghiari
din țară și mai ales asupra Româ-
nilor. Uitaseră în orbia șovinismului
și rătăcii lor, că interesele unui stat
nu se periclitază prin aceea, că mo-
șiile lui trec dela un cetățen la altul,
ci se păgubesc atunci, când ele
trec în mâna unor cetățeni străini,
din alte țări, cari își cumpără moșii
în Ungaria nu pentru a servi inte-
resele acestea, ci pentru a exploata
moșiile ei în favorul lor și al stal-
telor proprii.

Acesta e pericolul, contra că-
ruia tipă ați politicianii maghiari
însoții de întreaga lor pressă. Ces-
tiunea a fost sulevată și într-una din
sedințele recente ale comisiei fi-
nanciare a dietei, unde ministrul de
agricultură Daranyi a recunoscut și
din a sa parte, că se tractează de-un
lucru grav și că se va interesa de
causă.

Ce măsură are să ia guvernul în
casul de față se va vedea. La totă
întâmplarea însă, ar fi fost mult mai
profitat, decât în loc de-a tolera agi-
tațiunile nebune îndreptate contra
noastră și mai ales a institutelor nos-
tre de bani, timbrându-le ca pericu-
loase, și-ar fi îndreptat atențiunea
contra aceluși proces de înstreinare
a moșilor ungurești, care de mulți
ani decurge în Ungaria și contra
căruia până acum de curând Un-
garii n-au avut nimic de spus. Fost'ar
fi ore mai mult păgubit statul ungar în
casul, decât moșiile unor aristocrați
maghiari scăpați ar fi trecut în
mâna unor cetățeni români, cinstiți
și muncitori, în loc de-a trece în

posesiunea acelor venetici, cari trag
numai venitul moșielor, dér nici
banii în țără nu-i lasă, nici dări nu
plătesc asemenea nouă, deore-ce ei
nu contribuie cu nimic la dările de
consum, cari sunt mai mari decât
dările directe, ér decă e vorba de
armată, ei nici față cu acesta nu au
nici o îndatorire, ba în cas de răs-
boi se pôte întâmpla să lupte chiar
în taberele adversarilor acestui stat?

Étă cum sciu politicianii de ađi
ai Maghiarilor să vegheze asupra in-
tereselor adevărate ale statului! Se
vor fi ademenit ei, nu-i vorba, cu
speranța, că marii proprietari și ca-
pitaliști de prin Austria și Germa-
nia nu vor cuteza să-și pună picio-
rul pe pământul cumpărat într'un
„stat național maghiar“ înainte de
a-și fi pus pîntenii la călcăie. Se vede
însă, că s'au înșelat. Cei ce au cum-
părat moșiile nu de dragul maghia-
risărei au făcut-o acesta, ci pentru
interesele lor, cari n'au de-a face ni-
mic cu interesele șovinistilor unguři.

Cam târziu s'au deșteptat, căci
tocmai în cele mai ungurești comi-
tate, ca Vaș, Pojun, Zemlin, Ung
etc. foarte mare parte din moșiile
aristocraților ungurești au trecut în
mâni străine. Pôte vor mai trece și
de aci înainte, căci principalul sunt
„Valahii“, în prescurtarea acestora
au ei să-și dovedescă „patriotismul“
lor, ér nu în apărarea țerei de es-
plotarea străinilor. Sunt prea ocu-
pați cu asuprirea noastră, a cetățe-
nilor băștinași, decât ca să le rē-
mână timp a lua măsuri de apărare
contra străinilor.

Vor veni pôte odată timpuri,
când se vor convinge, că nici „Ma-
ghiarii cei noi“, cari au venit cu
sdrănețele în spate de prin Galiția și
s'au făcut aici stăpâni asupra comer-
ciului și multor bunuri ale noastre, nu
sunt cu nimic mai buni decât cei
dintăiu, măcar că nu numai umblă
cu pîntenii și cu capac, dér chiar
și perciunii și-i-au tăiat pentru mai
succesa orbire a ochilor șovinistilor.

Așa este drept și firesc și, se
vede, așa stă scris și în stele, ca cei
dintăiu să sufere urmările politice
lor — pururea tendențioase și greșite
— cei ce au făcut-o.

**Convocarea Congresului catolic
pentru autonomie.** „Altkotmány“ este in-
format, că congresul catolic pentru auto-
nomie va fi convocat de primatele Vaszary
în prima jumătate a lunii Decembrie a. o.
Se știe, că plenul acestui congres și-a ținut
prima ședință în 11 Noembrie 1897. În a
doua ședință s'a fost ales comisiunea de
27, după-care președintele a încheis con-
gresul amânându-l până când comisiunea
de 27 va pregăti proiectul de statut cu
care a fost însărcinată. După o pauză de
doi ani a sosit éráși timpul convocării
congresului, așa încât el s'ar puté întruni
deja în Noembrie a. c., însă tocmai în acest
timp se vor ține delegațiunile, în care fac
parte și membrii din congres, ceea-ce ne-
cesităză amânarea încă cu câte-va săptē-
mâni a întrunirii plenului.

Alegerea delegațiunii austriace.

În ședința de Sămbătă a „Reichsrath“-ului
primul obiect la ordinea zilei a fost alege-
rea delegațiunii. Dintre deputați numai
Germanii radicali, în frunte cu Schönerer
și Wolf, au făcut opoziția. Cel din urmă
declară, că alegerea membrilor delegați-
unii în actualele împrejurări este o călcare
a constituției, deorece cuota nu e stabilită
încă. Delegația se compune din următorii:
Dr. Gessmann, Schneider și Riegler (Aus-
tria de jos); conte Sturk și Wollfhardt
(Stiria); Dr. Lemnich (Carintia); Feriance
și Dr. Funke (Carniolia); Dr. Baernreither,
Dr. Russ, Dr. Pergelt, conte Sylve-Tarucca
și Metal (Boemia); Dr. Pacak, Dr. Herold,
Dr. Gregr, Dr. Kramarz, Götz, Zacek, Dr.
Stransky (Moravia); Hoffmann (Silesia);
Kathrein, Conci (Tirol); Tusel (Salzburg);
Sehinger, Dr. Ebenhoch (Austria de sus);
Bulat (Dalmatia); Rizzi (Istria); Cambon
(Triest); Zanetti (Goriția și Gradisca); Wi-
nicki (Bucovina); Loser (Vorarlberg); Dr.
Javorsky, conte Dzilyuski, Popovsky, Jen-
drozovici, Abrahamovic, Sokolowsky, Ochry-
movic (Galiția).

„Politik“ din Praga primește din Viena
scirea, că alegerea delegațiunii s'a făcut
la espresa voință a monarhului. Monar-
chul, dice informația lui „Politik“, ar fi
adresat președintelui comitetului executiv
al dreptei, Javorsky, o telegramă în care
și-a exprimat dorința, ca alegerea să se
facă înainte de eri, Duminică. În urma
acestei depeșe Javorsky a convocat îndată
comitetul executiv al dreptei din cameră,
care a declarat unanim, că e gata a se
pleca înaintea voinței coronei.

**Românii bucovineni și cabinetul
Clary.** Scim, că la desbaterea asupra de-
clarațiunii contelui Clary a luat cuvântul
în ședința de Miercuri a camerei austriace
și d-l I. Lupul, președintele clubului pa-
lamentar român. Am arătat, în resumat,
declarațiunea făcută de d-l Lupul. Drept
întregire adaugem, că, după „Patria“ din
Cernăuți, oratorul „a accentuat neutralitatea
Românilor în cestiunea boemă și atitudinea
spectativă a clubului față de cabinet. Ținuta
clubului român va depinde dela faptele
guvernului. În fine a respins cu indignare
suspițiunile de nealitate a poporului român
din Bucovina, declarând situațiunea în Bu-
covina, mai ales a Românilor, de gravă“.

**Cestiunea Porților-de-fier în ca-
mera austriacă.** Despre această cestiune,
care s'a discutat și în camera austriacă, se
telegrafază din Viena: În ședința de Vineri
a camerei deputaților, Lecher a interplat pe
ministrul de comerț, întrebându-l cum are
de gând guvernul a ține sēmă de răspunde-
rea sa față cu străinătatea în cestiunea ta-
xelor dela Porțile-de-fier. De asemenea Le-
cher a întrebat, în ce mod își va întrebui-
nța guvernul influența sa pentru aboli-
rea acestor taxe.

Sine ira et studio.

Cum am dice, fără mâniă, fără su-
părare și înadins, „Unirea“ în Nrul său 42
dela 21 Octombrie, sub numirea „Lupta în
cestiunea autonomiei“, publică un articol
forțe ofensiv contra celor ce luptă pentru
autonomia și independența bisericei române,
unită în cele 4 puncte cu Roma, și cari în

ardorea lor pentru biserică, ai cărei fi
credincioși sunt, luptă pentru susținerea sta-
tului quo, temându-se, că totă lupta lor, a
episcopatului greco-cat. în frunte cu prea
bunul și blândul arhiepiscop și metropolit
Victor, va fi neconsiderată și că episco-
patul romano-catolic va trece peste strigătul
de alarmă al lor, destăințând și călcând în pi-
ciore statul quo, autonomia și independența
bisericei noastre. Contra acestora — fiind-că
au avut curajul a declara, că în asemenea
caz, călcând episcopatul rom. cat. con-
tractul bilateral, ce l'au încheiat strămoșii
noștri la stăruința episcopatului rom. cat.
cu biserica Romei, ei nu se vor mai ține
obligați a respecta condițiunile aceluși con-
tract, ci se vor întorce în sinul bisericei
din care au fost ademeniți a eși cu multe
și mari promisiuni, cari aprópe toate au
fost un blid cu miere tras pe sub buzele
credincioșilor, din care însă ei nu au putut
gusta, — contra acestora, dice, e îndreptat
articolul „Unirei“. Această declarațiune a
lor însă nu a fost, nu e, și nu pôte fi ca-
lificată de propagandă pentru ortodoxie, ci
a fost, este, și va rămâne o declarațiune sin-
ceră a unui mirean, care a fost provocat chiar
de „Unirea“ în numărul său 30 din 20
Iulie, cerend a se da un răspuns la întrebarea:
„Ce dice laicii“.

Ei bine. Decă „Unirea“ séu redactorii
săi au aflat în scriptele mele publicate în
columnnele sale propagandă pentru ortodoxie,
pentru-ce a publicat acele scripte; ér decă
le-a publicat din respect, cum dice, față
de etatea și meritele mele, pentru ce nu
le-a combătut în numărul următor și sé mé
fi declarat atunci, îndată, de fără religione
și fără sentiment religios și, deși Român
mare, dér „ușurel“, cum m'a declarat în nu-
mărul său citat mai sus?

Dér sé începem dela început și, ca sé
putem continua, ar trebui sé definim:
„quid est Religio“, adecă ce e Religiunea?
Asta nu ar fi lucru mare, nici cu ne-
putință; dér definițiunea, cât de corectă și
exactă, nu ar contribui mult la „posițiunea“,
în care ne-a pus „Unirea“.

Mie mi-se pare, că cei dela „Unirea“
mestecă esența cu forma, și cred, că noi
începând a ne răsărati în contra formei,
în care se încercă episcopatul rom. cat.
de-a turna și contopi biserica noastră, am
fi determinați a nega și esența, adecă în-
sa-și Religiunea. Insu-și faptul, că noi ne
interesăm și cu paguba noastră combatem
forma, e proba cea mai învederată, că sun-
tem mai religioși, decât înși-și religioșii, și
credem, că redactorii „Unirei“ sunt deplin
convinși de religiozitatea noastră; prin ur-
mare, suntem induși a crede, că: articolii
publicați în „Unirea“ nrii 41, 42, nu sunt
ai redactorilor „Unirei“, ci sunt inspirați de
adversarii autonomiei bisericei noastre, și că
redactorii „Unirei“ de astă-dată jócă rolul
Sasului, care, prins și legat odinori în
pădure de niscai desertori români, flagelat
și amenințat cu bătaia din partea acestora,
nu numai că s'a opus de-a juca românesce,
ci a și chiuit:

„Câte ómeni la pedure,
Tóte-s ómeni bune;
Câte ómeni la cetate,
Tóte blestamate“.

Sé mergem însă înainte. „Unirea“ nu
se mulțămesc a ne declara numai de fără
sentiment religios, ci de ómeni „cari nu cred
„nici în adevărurile profesate de uniți, nici în
„cele profesate de neuniți, cu un cuvânt, ei un
„stau pe basa creștinismului pozitiv, cu toate

„acestea ei cutéză a ne dicta, cum se lu-
crăm în cestiuni de natură religioasă“.

Eu așa sciu, că noi nu am dictat până acum, nici nu dorim a dicta clerului, ci voim numai a fi investiți cu dreptul de a reprezenta poporul nostru în cele administrative și scolastice așa, cum îl reprezintă toate confesiunile în țera mai îngustă a noastră, chiar și romano-catolicii, cari până în 1848 nu au fost organizați ca acum și nu au ținut sinode. Dacă un corespondent al „Tribunei“ a avut bunăvoință de a face unele propuneri, acesta nu e dictatură, ci numai o modestă părere. Rog pe redactorii „Unirei“ să-și aducă aminte de cele ce se petrecuseră acum 56—58 ani cu plânsorea său suplica clericilor contra rectorului, și a profesorilor contra episcopului, plânsori, cari de s'ar fi adus una în consistor și cealaltă în sinod, s'ar fi incunjurat funestele urmări, ce le-au avut. Prea de pe înalt piedestal s'a încercat a ne apostrofa și umili „Unirea“, apoi sciu e, că cel ce se înalță smerise-va, de care lucru prea mult ne-ar duré, pentru-că nu dorim să avem un cler smerit, umilit, care să se prezente înaintea oamenilor puterei cu capul pe tipsă, ci dorim și vom stăru cu toate puterile să avem, cum am mai dis, un cler luminat, conșiu de chiămarea sa și rezolut a ne fi părinte adevărat, cum îl și numim când ne adresăm lui. Apoi dacă fiă-care părinte nu ascunde necasurile și supărările sale dinaintea fiilor săi maioreni, ci împreună și în bună înțelegere le face și conduce toate cu ei, — facă-o acesta și părinții noștri sufletesci, și nu se témă de dictatura noastră.

Nu noi am pus întrebarea: „Ce ție laicii?“ Și eu, dacă am avut bunăvoința de a descoperi, ce credeam că ție și vor a ție toți mireni, și nu s'a sculat nici un mirén, care să desavneze său contradică scriptele mele, cum vine „Unirea“ de-a mă înfrunta, că am cutezat a dicta în cele religioase? Cum vine „Unirea“ să reprobe și să se „mire de foile noastre politice, că nu au nici atât tact și prudență politică să nu publice atacuri atât de vehemente în contra existenței bisericii noastre?“

Cetind și recetind acestea, caută să strig și eu cu scriitorul și istoricul roman: „Oh homines ad servitute parati“. Auți colo, cât de zelosă și binevoitoare e „Unirea“! După-ce adevă se unirà cu Roma, episcopii noștri, pentru a complăcé mai marilor, ne lipsiră de săborul cel mare și reduseră scaunele chor-episcopilor său protopopilor noștri la simple administrațiuni; prin urmare după-ce ne lipsiră de dreptul de a contribui și noi la binele și prosperarea bisericii și preoților, — ei vor să ne opréscă, ca nici prin foile publice să nu mai cutezăm a ne descoperi durerile, ce ni li-a causat administrațiunea unilaterală și despotică, introdusă încet pe încetul în biserica noastră din marea biserică a apusului.

Da, sântilor părinți, este „obiceiul la noi, ca omeni mai puțin chiamați și îndreptățiți“) să-și aróge rolul de conducători în cestiunile vitale ale nómului nostru“. Óre nu se întâmplă acesta și la alții, la alte nómuri, la alte popóre. Pentru a învedera acesta, aș pute aduce și presenta multe nume; mă voiú mărgini la două: poetul predilet al compatrioților maghiari, Petöfi, lăsând și părăsind lira, alergă la óste și cădu luptând cu arma a mână din sus de Sedișóra.

Poetul nostru neintrecut în moralitate și zel național, Andrei Mureșianu, pune lira 'n cuiú, compete și primesce cel mai nepotrivit post de translator pentru geniul și sublima sa chiámare. Noi am avut câți-va episcopi și avem ađi mai mulți canonic, protopopi, preoți, cari mai mult s'au ocupat și se ocupă cu economia agricolă, cu afaceri diferite, cu arhitectura și legături de iazuri, decât cu scrierea de predică, homilii și disertațiuni morale. Cine ar cuteza a-i înfrunta și reprobă pentru acesta? Nu e dat, nu e lăsat în voia fiilor a-și alege chiámarea acesta; în cele mai multe casuri o aleg și determină părinții, cari conduc

educațiunea fiilor lor, și apoi, decât părinții greșesc în alegerea chiámării fiilor lor, aceștia, devenind maioreni și „sui juris“, se rămân în totă viața lor „glebae adstricti“, și nu fiă?

Și noi credem și chiar vedem, că aceia „cari au umilit și asuprit biserica română“ atât de cumplit înainte de 1700, „nu s'au schimbat, — și-au schimbat părul, dér năravul nu“. Dér chiar de aceea, am venit și încercat a aduce un ajutor, un sucurs mai marilor și episcopatului nostru, ca acei lupi să vadă, că aceștia nu sunt singuri, ci sunt îngrădiți și urmați de un milion de ascultători, hotărâți sus și tare a-i apéra, a le urma în cele bune până la césul morții, și — *dato non concesso* — decât nu s'ar considera argumentele și protestele, sunt hotărâți a se reintóce în sinul bisericii din care au fost scoși cu multe tehnice și ademeniri.

Acésta, după mintea și priceperea „nșurelului“ de mine, nu însemnă a propaga ortodoxia, ci din contră, a întâri și conserva ceea-ce avem. Se înșelă réu redactorii „Unirei“, decât cred și afirmă, „că noi uniții posedem o fortărăță, său redută puternică, care în cele din urmă póte fi „ocrotită de Roma“. Nu, domnilor! Noi nu posedăm redută puternică, ci suntem incunjurăți, inchiși în un circ, în care suntem mânăți și biciuiți de 200 de ani, și din oare, fără buna voință a proprietarului, nu putem eși. Credéud însă, că acest proprietar e cu mintea sănătósă și întregă, perseverăm, și ne vom sbate, până când proprietarul circului mai bucuros ne va deschide pórtă, ca să eșim din circ vii, decât să fiă nevoit a ne scóte el cadavrele.

(Va urma.)

I. A. Severu.

Războiul din Africa sudică.

De când generalul engles Yule, fugărit de Buri, a sosit în Ladysmith, unde s'a unit cu armata principală a lui White, fórte puțin se scie despre mișcările celor doi adversari. Generalul White, apărătorul orașului Ladysmith, a primit dela Londra îndrumare, că până 'i va sosi ajutóarele din Anglia, să se restringă la defensivă. În urma acésta White a adunat în jurul său toate forțele englese din Natal și a chiámat în ajutor și garnisóna din Pietmaritzburg.

La 28 Octomvre n. a sosit din Africa scirea, că în jur de Ladysmith s'a început o luptă decisivă, dér nici o scire n'a sosit până eri despre decursul luptei. Tot ce se scie pozitiv este, că Buri au înaintat în contra orașului. Buri asediază de trei părți cetatea și pentru-ca să zădărnicescă sosirea ajutórelor englese.

Din partea apusénă a teatrului de luptă se vestesce, că Buri au ocupat orașul Mafeking. Telegramele englese nu spun nimic despre acésta.

Privitor la luptele din Dundee și Glen-coe se anunță din Pretoria, că în 20 l. c. Englesii nu numai că n'au luat dela Buri nici un tun, ci din potrivă Buri au cucerit tunuri dela Englesi, și pe lângă acésta și o companie din regimentul de infanteria din Dublin.

Despre mișcările militare ale Angliei se anunță din Londra următoarele:

Pregătirile maritime, ordonate în mare grabă și despre cari la început se credea, că se fac pentru apérarea golfului Delagoa, dau tot mai mult a-se înțelege, că s'au luat în vedere „intrigelor“ Franciei și Rusiei, cari state vor să foloséscă strimtórea, în care se află Anglia și se trag folos din ea. Mare neliniște a produs la Londra plecarea unei flote franceze în Levante, și asta cu atât mai virtos, că există temerea despre o unire a flotei franceze cu flota ruséscă din Marea-négră.

Flota englesă de canal a plecat la Gibraltar. Afară de acésta, toate porturile englese au primit ordin să stea gata pentru o eventuală meobilisare a corăbiilor.

Revistă externă.

Impératul Wilhelm nu va merge în Anglia. Dilele trecute se da ca pozitivă scirea, că impératul Germaniei va face încurénd o călătorie în Anglia. Acum vine din Berlin scirea, că impératul a renunțat la călătorie acésta. Tóte diarele germane constată, că călătorie impératului nu se face din cauza războiului dintre Anglia și Transvaal. Englesii ar fi făcut mare capital din o vizită a impératului Wilhelm, și de aceea impératul a cređut mai consult de a rămáne acasă.

Muraviev în Paris. Ministrul de esterne rusesc contele Muraviev se află în Paris, unde petrece de timp mai îndelungat. După scirile franceze, cauza petrecerii lui Muraviev în capitala franceză, ar fi contractarea unui împrumut rusesc în Franca. Rusia are lipsă de bani pentru a-și mări flota de războiu. — De altă parte însă se vestesce, că petrecerea lui Muraviev în Paris mai are și scopul de-a convinge pe Francezi, că în toate cestiunile politice, cari ating și interese franceze, Rusia se alătură necondiționat la Franca, rămânénd fidelă alianței franco-ruse. Se dá ca sigur, că din incidentul acesta contele Muraviev și ministrul francez de esterne Delcassé au stabilit punctul de vedere al celor două state în afacerea războiului între Anglia și Transvaal. Din Petersburg se anunță, că decât Anglia va învinge pe Buri, Rusia va scie să afle modalitatea de a crea greutăți Angliei și de a pretinde compensații în Asia.

Deschiderea Sobraniei bulgare. La 27 Oct. principele bulgar a deschis cu solemnitate sesiunea ordinară a Sobraniei. Discursul tronului constată, că relațiunile sunt de tot leale cu Rusia liberătoare, cu marile puteri și cu statele vecine, mai cu sémă cu guvernul Sultanului. Prințul adaogă, că consideră ca o datoriă agreabilă, de a face cunoscut reprezentanților poporului bulgar viua sa satisfacțiune pentru recepțiunea solemnă, ce i-a fost făcută în luna Septemvre, de către Impératul Francisc Iosif, care i-a arătat astfel bunăvoința sa sinceră către poporul bulgar și suveranul său. Discursul sfirșesce prin enumerarea óre-cărora proiecte de legi, cari vor fi supuse Sobraniei.

SCRIRILE DILEI.

— 18 Octomvre v.

Reuniune economică română în comitatul Hunedórei. Dorita reuniune economică, inițiată de frații noștri din Orăștia, despre care am vorbit în numărul precedent al diarului nostru, își va ține adunarea generală de constituire încă Sâmbăta viitoare, după cum se póte vedé din convocarea, ce o publicăm mai jos. Ideia înființării acestei reuniuni s'a dat cu ocaziunea jubileului de 10 ani dela înființarea „Ardeleni“. Directorul acestui institut făcuse propunerea, ca în locul altor serbări, să se pună temelia unui fond pentru o Reuniune economică și industrială în acest ținut. Fondul să fiă de 5000 fl., dotat în curs de cinci ani cu 1000 fl. Așa s'a făcut, și ađi fondul e de 3000 fl., și Reuniunea se înființează spre bucuria tuturor ómenilor cu interes pentru ridicarea poporului nostru și în cele materiale. Ea își va estinde activitatea în comitatul Hunedórei pe cât numai va puté și până unde va afla bunăvoință pentru scopurile sale.

Din Sinaia. M. S. Regele Carol, însoțit de de A. S. R. Principe de Saxa Meiningen, de A. S. R. Principele Ferdinand și de întrega suită, a inspectat batalionul 5 de vânători din Sinaia, de sub comanda d-lui maior Claudian. Suveranul a trecut în revistă batalionul așezat în linie. S'a executat apoi mánuirea armelor și focurile, mișcările școlii de batalion în ordine strinsă și în ordine risipită, terminând cu defilarea în pas iute și alergător. După terminarea acestor eserciții M. S. a esprimit înalta Sa satisfacțiune de mulțumire corpului ofi-

țeresc pentru modul cum s'a prezentat batalionul. Venind apoi în fața trupei Regele mulțumesc soldaților, ordonă trecerea lor în casarmă, fpe care o inspectează, și gustă din mâncarea soldaților.

Camera ungară se întrunesc ađi în ședință. Despre programul lucrărilor ei se anunță, că va consta din afaceri mai mici curente. Desbaterea bugetară nu s'a fixat când se se începă.

Federațiunea internațională de studenți „Corda Fratres“. Peste câteva zile consiliul de presidență al acestei federațiuni studențesce va publica un apel, prin care toți studenții universitari din lume vor fi invitați să se înscrie ca membri la „Corda Fratres“. D-l Lucian Boleas, student universitar în Viena (IX, Alserstrasse 30), în calitate de vice-president al „Federațiunii internaționale de studenți Corda Fratres“ a adresat în cestiunea acésta o epistolă circulară către studenții universitari români dela toate universitățile, prin care îi îndemnă să se înscrie membri la „Corda Fratres“ și a se abona în același timp și la revista federațiunii, care va purta același nume. Studenții români nu vor, ca în sinul acestei federațiuni să fiă încorporați la alte națiuni, ci vor să formeze un deosebit grup. Membrii vor avé să plătescă o cotisațiă unică de 1 franc. Altă plătire nu li-se cere până la terminarea studiilor, când vor trebui să plătescă érași o cotisațiă de 1 franc. Membrii vor trebui la timp să-și procure medalia federală, care va fi din argint oxidat, avénd pe partea din față pe „Minerva“ în haut-relief și cuvintele „Corda Fratres“, ér în dos va avé un fond în colorile naționale ale membrului și inscripția: „Federațiunea internațională de studenți“, scrisă în limba națională a membrului respectiv. Revista se va numi „Corda Fratres“ și va apăre în Turin (Italia). Primul număr al ei va apăre în 1 Ian. 1900. Abonamentul anual va fi de 5 franci și 50 bani.

Țarul și Țarina în Germania. Din Berlin se telegrafiază, că Țarul și Țarina vor sosi în 4 Octomvre n. la Potsdam, mergénd din Darmstadt.

Delegat ministerial pentru cercetarea și eserciarea supremei inspecțiuni de stat pentru școlile române medii din Brașov și Brad (gimnasii și școlă reală), a fost numit din partea ministrului de culte și instrucțiă, pentru anul scolar curent, d-l Iosif Elischer, director suprem al cercului Sibiului.

Gónă în contra preoții din Bucovina. Administrația din Bucovina a în ceput o adevărată gónă în contra preoții române pentru a zădărnici marea întrunire preoțesce convocată pe ađi. Prefecții de județe — serie diarul „Patria“ — întrebuițeză tot felul de mijlóce, și anume amenințări și promisiuni, pentru-ca să nu asiste lumea la întrunire. Preoții români însă, cu toate aceste manopere, maifestă un viu interes pentru întrunirea de ađi.

Diar unguresc în Sibiu. Diarul săsesc „S. D. Tageblatt“ din Sibiu spune că a aflat din isvor sigur, că în Sibiu s'a proiectat înființarea unui diar unguresc. Inițiatorii însă întâmpină mari greutăți, de o parte pentru-că regimul n'a dat, decât *abia a patra parte din subvențiunea, ce o pretinsé inițiatorii*, de altă parte pentru-că în Sibiu nu s'a găsit nici o tipografă, care să priméscă a o tipări!

Titlul de doctor în științele tehnice. Impératul Wilhelm, cu prilejul jubileului politehnicului din Charlottenburg, a dat ordin, prin care imputernicesce școlile tehnice superioare să conferéscă titlul de „doctor în științele tehnice“. Ordinul cuprinde următoarele: Recunoscénd importanța științifică a școlilor tehnice superioare, le dau dreptul următor: 1) A conferi celor cari depun cu succes esamenul final, titlu de „inginer diplomat“. 2) A promova pe inginerii diplomați, după facerea unui esamen special, la gradul de „inginer doctor“. 3) Titlul de „inginer doctor“, pe lângă observarea condițiunilor prescise la

*) Cred, că ați voit a ție neîndreptățiți. — A ut.

procedura de promoțiune, se poate conferi „honoris causa“ ca semn de rară distincție unor bărbați, cari și-au câștigat deosebite merite pe terenul științelor tehnice.

Cestiunea calendarului în Rusia. Comisiunea societății astronomice din Petersburg, presădată de profesorul Glasenapp și însărcinată de a pune în acord calendarul rusesc și cel Gregorian sau occidental, a luat următoarele concluzii: Este imposibil în prezent de a face o transformare radicală a calendarului rusesc. Greutatea cea mai mare este a conciliului calendarul în ce privește sărbătorile. Va fi mai întâiu nevoie de-a pregăti populația la reforma proiectată; în acest scop trebuie să fie familiarizată cu noul stil, făcând, ca data să se pună obligatoriu pe toate actele private și publice, după ambele calendare de-odată.

Călătoria Regelui Serbiei. Regele Alesandru al Serbiei a plecat la Viena, unde va sta câte-va zile. Se va duce apoi în Sudul Tirolului. Un decret încredințează puterile regale consiliului de miniștri.

Emigrarea Rușilor din Tulcea. Se da ca sigură știrea — dăce „Drapelul“ — că două mii de Ruși din județul Tulcea au cerut protecția imperiului rusesc spre a pute părăsi acest județ ca, să se stabilească în Basarabia.

Sciri locale. Societatea filarmonică va va ține la 1 Noemvre n. o probă în casa de probe de sub Bucium.

— **Oficiul economic orășenesc** aduce la cunoștință, că nu se va ține mâine, 31 Oct., petraclare asupra ofertelor întrate pentru închirierea de localuri în Podul Bătușilor, despre care a încunoscițat pe cei interesați prin publicarea sa dela 4 Octomvre, Nr. 679/99. Retragerea petraclarei s'a făcut în urma representației adresate magistratului orășenesc.

— **Reuniunea de patinat** își va ține adunarea generală în 2 Noemvre n. la 7 1/2 ore s'era în sala Reuniunii de gimnastică, ulița neagră, restaurantul Czell. La adunarea această sunt invitați a participa toți membrii Reuniunii.

Emigrare generală din comitatul Arva. Lui „Alkotmány“ i-se scrie, că locuitorii din comitatul Arva încep a-și părăsi patria în masă. Din comuna Breza au emigrat de curând 40 bărbați la America, și acum se pregătesc a merge nu mai puțin de cât 100, ér cei-ce se duc își chiamă la America și familiile. În 2—3 ani comuna nu va mai avé un singur locuitor. Ast-fel de emigrări în masă se anunță și din alte comune ale acestui comitat. Emigranții sunt cea mai mare parte Slovaci. Ei merg, fiindcă n'au cu ce trăi în „fericită“ țără a obla-durii unguresci.

Cercul Hütteman, cu escelenta trupă artistică, intrunesc în f'ia-care s'era de reprezentanții un forte numeros public. Programul variază în totă ziua și este ast-fel întocmit. ca să mulțămescă pe deplin pe privitori. Călăreții și călărețele sunt admirabile. Asemenea te pune în uimire abilitatea echilibriștilor și a gimnasticilor. Escaléză directorul Hütteman și simpatică-ficică, d-ra Roza, prin eleganța și măestria cu cari călăresc. În pauzele, cari abia există, clownii distréză pe privitori în modul cel mai reușit. De remarcă e, că cercul se încăldește perfect prin cărbuni aprinși, așa încât în tot decursul reprezentației se simte o plăcută temperatură.

Reuniune economică la Orăștia.

CONVOCARE.

Statutele „Reununii economice în Orăștia“, proiectată a se înființa cu menirea de a promova agricultura, industria și comerțul în părțile noastre, aflând aprobarea înaltului ministeriu reg. de agronomiă, — convoc prin această pe toți acei stimați domni, cari se interesază de scopurile urmărite de această Reuniune, la ședința constituantă, ce va avé loc în Orăștia, în localitatea Casinei ro-

mâne, Sâmbătă în 4 Noemvre st. n. 1899, la orele 2 după prând.

Orăștia, 27 Octomvre 1899.

Dr. Ioan Mihu,
preș. ad. hoc.

„Valahii în Roma“.

Nu de mult am fost arătat chipul în care presa maghiară scie să judece asupra manifestației Românilor la columna lui Traian. Am fost remarcă atunci un articol, ce i s'a trimis din Roma lui „Egyetértés“ și în care f'ia hiperșovinistă jidano-maghiară încerca să zeflemiseze frumoșa și înălțătorea serbare a Românilor în Forul lui Traian. Un răspuns nimerit la opintirile jidano-maghiare dă „Liga Română“ din Bucuresci, care sub titlul de mai sus scrie următoarele:

Sub acest titlu ne injură Ungurii pentru „demonstrațiunile daco-române“ dela Roma. Ei, care totdeuna ne contestau că am fi coboritorii coloniilor traiane, își închipuesc, în ignoranța lor, că punând alătura de cuvântul „Roma“ cuvântul „Valah“, ar fi dovedit deja lipsa de temeiu a serbarilor din capitala de odinioară a imperiului roman. Căci, după inexorabila logică maghiară, e lămurit, că s'eu suntem Valahi, s'eu Români; deorece însă noi suntem într'adevăr Valahi, — cine ar pute tagădui această? — noi nu putem fi Români, d'ic foile unguresci.

Raționamentul acesta e tocmai așa, ca și când ai d'ice, că de g'eba își d'ic Nemții în limba lor „Deutsch“, ei nu sunt decât Nemți și pace bună!

Așa se judecă cestiuni de etnografiă și istoriă prin cărciumele dela Checicemet, și tot așa și în presa ungurescă.

D'ér deși Ungurii sunt atât de grei la cap, noi tot ținem să le explicăm cestiunea, rămânând, că decă nu ne vor înțelege ei, să ne înțelegă măcar alții.

Noi ne-am numit totdeuna Români, nic-odată Tătari, Slavi, Unguri s'eu altfel. Una la mână. Aceia, cărora Traian li-a fost împ'erat și cari stăpâneau în vechime Italia și totă lumea atunci cunoscută și cari vorbeau limba latină, se numiau pe sine „Romani“.

Pricepi *Ioșka*? Tot nu pricepi? Ascultă d'ér: Voi ne d'iceți întotdeuna „Olah“, adică Valah. Așa este. D'ér și pe Italiani tot cam așa îi numeați și îi numiți, adică „Olasz“, adică tot Valahi. F'iresce! Acest cuvânt de „Valah“ (s'eu Olah și Olasz în limba v'ost'ra) înseamnă un popor de origină romană. Nemții d. p. numesc pe Italiani *Walsch* și pe Români *Walach*, tocmai pentru-că și unii și alții se trag din Roma-Cetate.

Tot nu te-ai lămurit încă *Ioșka*? Noa d'ér du-tye la Checicemet!

Lucrarea pământului cu electricitate.

În Italia tot mai mult încep a se îndeletnici cu aplicarea electricității la cultura pământului. Când s'au făcut primele încercări, inițiatorii erau de credință, că decă pe câmp se vor aședa plăci mari de tunică și acestea vor fi legate tare unele de altele cu sirmă, atunci electricitatea aerului va străbate și în pământ, făcându-l mai prăfos. S'a observat însă, că curentul electric mei are și însemnatul efect, de a îngrășa pământul. Căutând după cauză, au esperiat, că după pl'oiă curentul electric slobode din pământ sărurile, cari eser-ciează asupra pământului efectul gunoiiului.

În urma acestor observațiuni, marii proprietari și-au făcut instalațiuni electrice în forte multe locuri. Ce-i drept, prin asta spesele anuale cu lucrarea pământului și-le-au sporit cam cu 20 flor. de juger, d'ér totuși s'a dovedit, că lucrarea pământului cu ajutorul electricității este mai rentabilă.

Foile de specialitate, cari se ocupă cu această cestiune, dau amănunte forte interesante cu privire la experiențele făcute în privința gunoierii pământului prin electricitate. După teoriile dezvoltate de aceste foi, pământul conține toate acele materii, ce i-se dau prin gunoie, numai cât nu în

stare liberă, ci legată, așa, că plantele n'au destulă putere, de a-le pute alege. Va să d'ică, efectul ce-l produce gunoiiul asupra pământului este identic cu curentul electric.

Noua invențiune însă suferă încă de un neajuns mare, într-ucât adică modul de gunoie cu electricitate încă nu este regulat. Se întâmplă, că curentul electric pune câte-odată în acțiune prea multă sare, ér altă-dată prea puțină. Decă ar succede a delătura acest neajuns, gunoiera pământului cu electricitate ar lua în scurt timp avânt mare pretutindenea

VARIETATE.

Din ceremoniile Vaticanului. Cu cât Papa Leo XIII îmbătrânesc, cu atât ceremoniile pompoșe ale Vaticanului devin mai rare. Ele sunt forte oșobitose pentru un om de 89 de ani. În general ele au loc în trei ocațiuni: când e vorba de a primi un pelerinaj însemnat, dus la Roma de dorința de a zări pe Papa; când trebuie să introducă în consiliul Papei, numit colegiul sfânt, câțiva consilieri noi s'eu cardinali; în fine când e să proclame cu solemnitate hotărârile prin care Sfântul Scaun permite a se onora pe altare, ca „prea fericit“, pe cutare persoane de mult reputeate pentru virtutea lor.

Papa are o escortă de 500 ómeni de tóte armele, care-l însoțesc cu mari ceremonii religioșe. În casarma construită de familia Borgia stau 200 gardi elvețieni. Ei p'ortă un costum, v'argat, negru, roș și galben; p'ortă pe umăr halebarda. Elvețienii forméză garda Papei din secolul XVI și cantónele catolice ale Elveției consideră această tradițiune ca o mare cinste.

Mai puțin luxos și de cât elvețienii, gardii palatini, care se recrutează liber dintre micii burgesi din Roma, au o uniformă albastră. Ei forméză, cu ocaziunea ceremonielor, un gard viu între mulțimea pe care o conțin și cortegiul pontifical. Densii n'au soldă. Sunt în număr de 40. Jandarmii pontificali, cu un aspect mai militar, p'ortă tunică albastru-auriu, eghilete, săbii mari, ciuloți de piele de căprioară, colbak gigantic, cele d'ă înfățișarea grenadirilor lui Napoleon I. Tinuta această li-a fost alocuită de Michel Angelo. Sunt în număr de 120.

În fine étă și garda nobilă, care stă cea mai aprópe de Papa, și e compusă din 200 tineri din cele mai nobile familii romane. Au tunică roșă, ciuloți albi, botforți cu pinteni, casc aurit. În urmă și după acestia vin camerierii în costum desenat de Rafael pentru Iuliu II. Ei sunt îmbrăcați în mătase neagră; p'ortă o tocă cu pene pe o ureche, un guler înalt cu freză, ciuloți scurți, spadă.

Papa se coboră la Sf. Petru la dece ore dimineța. Gardii elvețieni, jandarmii, gardii nobili, deschid cortegiul. Apoi vin *mdiciucași* Papei, îmbrăcați în violet. Ei par a fi urmași vechilor licitori, d'ér duc în loc de securi, cheile lui Sf. Petru. După camerieri p'asesc „prinții asistenți“, din cele mai nobile familii romane, îmbrăcați în negru, cu mânuși de aceeași coloré, ciuloți scurți, mantia pe umăr, spadă cu mânerul de argint. Apoi toți cardinalii în rochia roșă, urmat fie care de un *caudator* în rochia violetă și de un servitor în haine negre cu cioloți și mantia.

După un spațiu gol vin *bussolanti*, îmbrăcați în roșu. Ei se numesc așa dela *bussola*, ușă capitonată cu mătase roșă, care precedéză apartamentele Papei; ei păzesc acea ușă, sunt ore-cum portarii Papei. Unii duc nisce eventualii mari de pene de struț, alții litiera (*sedea gestatoria*), în care stă Papa, căutând s'o clatine cât mai puțin. În tot timpul trecerii cortegiului cântă un cor minunat, compus din 29 cântăreți tunși până la pielea, în costum eclesastic. Numai ei pot cânta dinainte Papei și orga nu i însoțesc nici-odată.

Pentru promoțiunea cardinalilor sunt două ședințe succesive: prima secretă, în care Papa dă noilor cardinali convocați dinainte *bareta* roșă, semnul noiei lor demnități; a doua publică, în care li-se pune pe cap pălăria roșă. Numai regii pot asista împreună cu cardinalii la prima ceremonie. Ceremonia publică are loc în sala Vaticanului, numită *regală*. Se dispun dinainte băncile cardinalilor, ale ambasadorilor străini și ale prinților români. În fundul sălei e tronul pontifical pe o estradă înaltă. De o parte și de alta sunt bănci pentru cardinalii promovați mai înainte.

După-ce Papa ia loc pe tron, o voce strigă: „s'eu se apropie!“ Și un grup de persoane îmbrăcate în violet, înaintéză. Una din ele ceteșce viața unui sfânt. Papa de obicei o întrerupe după cât-va timp și

face un semn. „S'eu se depărteze“, d'ice atunci vocea, care conduce strania ceremonie. Golul se face dinaintea tronului pontifical. Cardinalii trec în capela Sixtină, de unde aduc pe noii lor colegi. Aceștia vin însoțiți de câte doi cardinali vechi și, după trei reverențe, sărută mâna și piciorul Papei, care le dă acolada. Un prelat presintă sf. părinte pălăriile cele mari roșii, pe care el le pune pe capul noilor cardinali.

Mulți ani, și câte odată mai multe secole, prelații din congregațiunea numită a Riturilor, esaminéză decă cutare persoană a avut merite destul de „eroice“ pentru a merita să fie trecut în rândul prea fericitilor. Când se poate face o asemenea *beatificare* Papa convócă pe creștini pentru o mare solemnitate.

Papa ia loc pe tronul s'eu. Secretarul congregațiunii Riturilor ceteșce decretul, care ordonă beatificarea! Corul cântă. Liturgia începe. D'ér abia asistenții se pregătesc a o asculta, un v'el mare se ridică de pe altar și portretul noului fericit apare, strălucitor. Apoteoșa se zăresce până la estremațea bisericii. Apoi corul intonează „gloria“, în lauda lui Dumnezeu.

Literatură.

„*Fetele casnice*“, cor pentru trei și patru voci femeesci de Timotei Popovici. Această dragălașă compozițiă musicală a apărut tocmai acum în repertoriul revistei „România Musicală“ din Bucuresci, ca supliment la Nr. 14 din a. c. și se află de vânzare la d-nul autor în Sibiu (seminarul archiepiescesan), cum și la Tipografia „A. Muresianu“ în Brașov. Prețul 15 cr. (plus 3 cr. porto).

DIVERSE.

O societate a candidaților de căsătorie s'a înființat în Belgrad având deja 3000 de membri. Membrii sunt obligați a plăti o anumită sumă lunară pentru care, în cas de cesătorie — atât bărbații, cât și femeile — primesc drept zestre un capital corăspunzător fondului. Înființarea a fost salutată cu bucurie în întréaga Serbie și numărul membrilor cesce din zi în zi.

Efectele umbrei asupra vegetațiunii. Asociației americane pentru înaintarea științelor i-s'a comunicat rezultatele unor esperiențe interesante despre efectele umbrei asupra vegetației. Plantele erau umbrite de un fel de paravane mobile, compuse din scanduri distanțiate între ele, așa că jumătate din lumina solară era înlăuntru.

Pentru primele semințe umbra întârșia germinația primăvara și o grăbia vara. Tóte plantele cultivate pentru răd'ocina lor ca napii, morcovii, cartofii fură mai bogate în frunze, d'ér mai s'erace în răd'ocini. Legumele cultivate pentru foile lor, ca salățile, spanacul au crescut mai tare la umbra. Mai ales țelina au câștigat mult fiind lipsită de rașele solare. De altă parte acțiunea umbrei a fost păgubitoare plantelor cultivate pentru grăunțele s'eu fructul lor, ca fasolea, mazărea, patlagelele roșii, castraveții. A fost întârșiere atât la creșterea frunzelor, cât și la ócere.

Timpul de lucru al copiilor. În 1892 camera francesă a adus o lege, prin care se stabilesc și reguléză timpul, cât au să lucreze copiii pe zi. Prin acea lege se decretase, că copiii, cari n'au împlinit încă 16 ani de etate, nu este ertat să fiă puși la lucru mai mult ca 10 ore pe zi, ér pentru tinerimea de ambele sexe, care se află între etatea de 16—18 ani, timpul de muncă nu poate trece peste 60 ore pe săptămână. Legea această însă până adă a rămas literă m'ortă. Acum însă ministrul de comerț Millerand, care a adus multe reforme folositoare în interesul muncitorilor, a adresat o circulară cătră șefii departamentelor, prin care-i provócă să facă tot posibilul pentru stricta observare a legii. Proprietarii însă li-a dat timp, ca în atelierile și fabricile lor să-și potă întocmi afacerile după noua împărțire a órelor de muncă. După espirarea acestui termen legea va intra în v'igore și va fi observată cu totă strictețea.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Octomvre 1899.

Renta ung. de aur 4%	116.25
Renta de corone ung. 4%	95.40
Impr. ca'il. fer. ung. in aur 4 1/2%	119.60
Impr. ca'il. fer. ung. in argint 4 1/2%	99.10
Oblig. ca'il. fer. ung. de ost. I. emis.	118.50
Bonuri rural. ungare 4%	98.75
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	163.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	137.95
Renta de argint austr.	99.55
Renta de hartie austr.	99.20
Renta de aur austr.	117.65
Losuri din 1860.	134.75
Actii de-ale Banței austro-ungar.	904.—

Actii de-ale Banței ung. de credit.	376.25
Actii de-ale Banței austr. de credit.	371.20
Napoleoniori	9.57 1/2
Marci imperiale germane	59.—
London vista	120.72 1/2
Paris vista	47.80
Rente de corone austr. 4%	99.60
Note italiene	44.70

Cursul pieței Brașov.

Din 30 Octomvre 1899.

Sanenota rom. Cump.	9.20	Vënd.	9.23
Argint român. Cump.	9.18	Vënd.	9.20
Napoleoniori. Cump.	9.54	Vënd.	9.58
Galbeni Cump.	5.65	Vënd.	5.70
Ruble Rusești Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Marci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcești Cump.	10.71	Vënd.	—
Seris. tone. Albina	101.—	Vënd.	5% 101.50

hrs. szántó 21 frt. kikiáltási árban. III. Az ágostonfalvi 214 sz. tjkvben A † alatt foglalt ingatlan egészére, tehát a tulajdonos társak illetményére és a 156-§. alapján és pedig a 2634 hrsz. ingltra 4 frt. kikiáltási árban; továbbá a 156. §. a és d pontjai alapján az ágostonfalv 125. sz. tjkvben A † 210, 211, 212 hrs. 3 fahazra 480 frt. kikiáltás árban; V. a ágostonfalvi 213 sz. tjkvben A † 313, 314 hrsz. kaszálóra 104 frt. kikiáltási árban; VI. az ágostonfalvi 240 sz. tjkvben A † 220, 220/1 hrsz. szántó és cziheresre a vghysi törv. 156 §. a) pontja alapján Buksa Sándort illető 1/3-ad részére 101 frt. 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte. és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi November hó 27 dik napján d. e. 9 órakor Agostonfalva községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 30%-át végrehajtható kivételével készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett ártolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Köhalom, 1899. évi augusztus hó 16 án.

A kir. bíróság mint telekönyvi hatóság.

Gálfalvi Zoltán,

743 1-1

kir. elnök.

MERCUR

BANCA și ZARAFIE,
societate pe acții
BUDAPESTA V, Str. Dorothea Nr. 12.

Prima tragere la a V-a
LOTERIE de CLASA
reg. ung. priv., se începe
la 16 și 17 Novembre a. c.

Oferim losurile valabile la această tragere cu prețurile originale și anume:
Los întreg, jumătate a patra parte a opta parte
fl. 6.— fl. 3.— fl. 1.50 fl. —.75

Comande se execută prompt.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat in cari tôte obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plăntici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vëndet, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se execută **prompt și ieftin,** i au asupra-mi și **transporturi de morți in străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

16—*

Nr 4338—899.

ukvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A köhalmi kir. járásbíróság, mint tknyvi hatóság, közhírré teszi, hogy az „Albina“ tak. és hitelintézet brassói fioktelepe végrehajthatónak, Buksa Sándor végrehajtást szenvedő elleni 700 frt. tőke-követelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az erzsébetvárosi kir törvény-szék (a köhalmi kir. járásbíróság) területén lévő az ágostonfalvi 126. sz. tjkvben fekvő A † 213 hrsz. kertre 17 frt. kikiáltási árban, a 163. §. alapján Buksa György kántor javára bekebelezett szolgálmi jog érintetlen hágyása mellett. II. Az ágostonfalvi 209 sz. tjkvben A † 1441.

Câștigul cel mai mare

în cazul cel mai favorabil

1.000,000
CORÓNE.

CONSPECTUL

tuturor celor 50,000 câștiguri.

Cel mai mare câștig in cel mai favorabil cas

1.000,000 coróne.

Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmază:

	Coróne
1 Prámie	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
5	30000
1	25000
7	20000
3	15000
31	10000
67	5000
3	3000
432	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4300	130
50	100
3900	80
2000	40
50,000 câșt. și pr. în sumă de	13.160,000

In curénd urmézai a V-amare loterie de classă reg. ung. privil, **Conține:**

100,000 și **50,000** losuri originale și câștiguri in ban,

așa-dér jumătate din losuri trebuie să fie trase conform specificărei alăturate și și prospectul de câștig este enorm de mare.

In total vin **treispredece milioane 160,000 coróne** spre decidere sigură. Cel mai mare câștig in cazul cel mai favorabil

Un milion coróne.

Binevoitoare comande urgente de losuri originale cu prețul original stabilit după plan:

pentru un întreg los original I. cl. fl. 6.—

„ o jumătate „ „ I. „ „ 3.—

„ un pëtrar „ „ I. „ „ 1.50

„ o optime „ „ I. „ „ —.75

se expedeză cu ramburs seu pe lângă trimiterea înainte a sumei. Liste oficióse

se expedeză după tragere, planuri stau la dispoziție gratis. Tragerile se efectuesc publice sub supravegherea guvernului reg. ung.

Ne rugăm pentru comande **cel mult până la**

16 și 17 Nov. a. c.

in care și urmédă tragerea, direct la

A. TÖRÖK & Co.

colectorii principali

al loteriei de classă reg. ung.

Budapesta, V. Waitznering 4a.

Multe și fórté mari câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienti și anume **in timp scurt peste două milion de coróne.**

Scrisóre de comandă de tăiat.

Domnului **A. TÖRÖK & Co.**, Budapest.

Binevoiti a trimite Losuri originale classa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreunată cu planul oficial.

Suma de fl. { a se lua cu ramburs, ur- } (Ce nu convine mézá cu mandat postal. } să ștergeti).

Adresa acurată.

.....

.....

.....